

Korotansko pleme se je nekdaž razširilo od Ina do Sotle, obsedlo je veliki del Tirolske, Salcburškega, dolnje Avstrije, vso Štajarsko in Koroško; Kopitar je torej prav imel, da je slovensko narečje imenoval korotansko, tudi ruski letopisec Nestor noriške Slovence pozna pod imenom: Horutani. Čiste pasmine nemške ni niti na Štajarskem, niti na Koroškem, temuč nemško-slovenska smes.

Celó nemški učenjaki spoznavajo, da ni nemško pleme več čisto. Celó v Würtemberg je nekdaž tudi slovansko pleme bilo prilazilo, in viši medicinalni svetovalec vittenberških prebivalcev je očitno spoznal slovanski vpliv, in reče na konci svoje razprave: das deutsche Volk, so viel es sich seit der Völkerwanderung gestaltet hat, gleicht einer grossartigen Völkerruine, deren zerfallene Theile mit Bausteinen fremder Art wieder in wohnlichen Zustand gebracht worden sind. *)

Jaz v tem za časopisno glasilo prirejenem članku ne morem vseh sproženih misli obširneje izpeljati, pa upam, da bode nam genij našega naroda vendar enkrat takih mož vzbudil, ki bodo nam zgodovino Slovencev temeljito spisali; a prijatelji! k temu treba mnogih in temeljitih študij, in ne verjamem, ako nam bode sedanja generacija takega moža rodila. Sicer pa nabirajmo marljivo gradivo, uvažavajmo, kar stvarjajo inorodni preiskovalci, in nadomeščujmo njihove pomanjkljivosti z lastnimi raziskavanji. (Dal. prih.)

Slovansko slovstvo.

* *Národne biblioteke brače Jovanoviča v Pančevi*, katero smo enkrat uže pohvalno omenili v našem listu, izšlo je dosedaj uže 14 zvezkov. Med njimi nahajamo dela pisateljev srbskih, izvrstne prevode pisateljev slovenskih, českkih, ruskih in poljskih. 12. zvezek obsega celo Šekspirovega „Kralja Lira“ v srbskem prevodu. Ker vsak zvezek obsega 4 pôle in stane le 16 kr., imenovati se mora ta biblioteka prav po ceni. Denar pošilja naj se naprej v Pančevo in priloži naj se za 1 zvezek 2 kr., — za več zvezkov pa 5 kr. poštnine. Kdor se pa hoče naročiti na 24 zvezkov, pošlje naj 3 gold. 50 kr. knjigarni brače Jovanoviča v Pančevo. Zvezki pošiljajo se mu potem brezplačno, — Mi to biblioteko gorko priporočamo vsem srbsčine veščim Slovencem, osobito pa našim dijakom, da si za mal denar pridobijo velik del slovanske literature in s tem podpirajo tudi marljivo knjigarno Jovanoviča.

* *Izbrane narodne srbske pesni z dodatkom iz smrti Smail-Age Čengića. S srbsko slovnico, slovenskim tolmačenjem, rečnikom tujih besed in cirilsko abecedo*. Priredil Janko Pajk, c. k. profesor. Drugi pomnoženi natis. V Ljubljani. Založila in izdala Klein in Kovač, knjigotiskarja. 1881.

Ta, našim šolam toliko potrebna in priljubljena knjižica, izšla je v marljivi knjigotiskarni Klein in Kovačevi v drugem pomnoženem izdanju. Gospod pisatelj se je vidno potrudil kolikor mogoče kratko in lahko razumljivo vsa glavna pravila srbskega jezika v slovnico sestaviti in tem je pridal 6 lepih národnih pesnij in dva speva iz „Smrti Smail-Age Čengića“. Ker je tedaj druga izdaja boljša in večja od prve, upamo, da bode slovenska mladina in tudi odrasčeni še pridneje segli po njej. Dobiva se pri Klein in Kovaču, (Egerjeva tiskarna) v špitalskih ulicah po 40 kr.

* *Okrožnico biskupa Strossmayerja o sv. Cirilu in Metodu* prinesle bodo v nemškem jeziku dr. Jordanove

„Weckstimmen“ v 4. zvezku, ki pride tudi v posebnih odtiskih na svitlo. Ta slavna okrožnica je čitateljem našim uže v slovenskem jeziku znana in ker je uže preložena na francoski in italijanski jezik, je prav, da pride tudi v nemščini na svitlo. Knjižica, ki obsega 4 pôle, stane 20 kr. in se bode dobivala tudi v Blaznikovi tiskarni.

Mnogovrstne novice.

* *Pomiloščenih jetnikov o priliki poroke cesarjeviča Rudolfa s princesinjo Štefanijo* je bilo 329, deloma popolno, deloma nekoliko. Pomiloščenih je iz okrožja više sodnije Dunajske 28, Pražke 16, Graške 16, Krakovske 18, Levovske 28, Brnske 28, Tržaške 19, Zaderške 22, Insbruške 7, tedaj skupaj 182. Pomiloščenih je iz jetnišnice Steinske 6, Göllersdorfske 1, Garstenske 5, Subenske 8, Murauske 4, Visniške 9, Karlauske 15, iz Ljubljanske 9, Gradiškanske 7, Koperske 7, Plzenske 12, Karthauske 3, Pražke 13, Lvovske 12 možkih; — Neudorfske 5, Švacske 2, Begunjske 4, Repyske 9, Mesariške 10, Lvovske 6 žensk, skupaj 147 vjetnikov in vjetnic.

Naši dopisi.

Iz Rusije 20. aprila. :: (Konec.) — Katkov je v „Moskovskih Vedomostih“ na vprašanje „Gazete Narodove“ drugače odgovoril. On ne pripisuje hudodelstva 13. marcija niti barbarstvu in despotizmu ruske vlade, niti divjosti ruskega naroda, niti nelojalnosti poljskega naroda; on piše v članku, izbudivšem sredi znane koterije mnogo šuma, tako-le: „Bog nas obvaruj dolžiti ljudi poljske narodnosti, da so oni v kaki dotiki s tem, kar se zdaj pri nas godi, ali celó, da oni to hudodelstvo odobrujejo. Mi ne govorimo o mirnih prebivalcih, ne govorimo o dobrih in poštenih državljanih; mi govorimo le o tistem strupu, ki se zove „poljska sprava“; mi govorimo o tistih častilakomnih ljudéh, kateri se ne morejo znebiti nade, da staro poljsko kraljestvo se bode obnovilo na razvalinah Rusije, in kateri se ne hoté prepričati, da je končana zgodovinska borba med tema dvema slavjanskima narodoma.“

Vidite, o čem je Katkov pisal? O „poljski spravi“, iz katere se je razvil ruski nihilizem. Ali morda to ni jasno in dokazano? Nimamo li zgodovinskih dokumentov, ki potrjujejo resničnost tega? Kaj pa je „katehizem poljske sprave?“ kaj pa so „instrukcije“ Mieroslavskega, če niso dokumenti, kateri nam dokazujejo, od kod so se vzeli Karakozovi in Želëbovi? Vieljopoljski teh dokumentov ne vidi in Katkova razumeti noče; on Katkova obrekuje v hujskanji ruskega naroda na poljski narod, Vieljopoljskega obrekovalno pismo je z veliko radostjo natisnil „Porêdok“, napadla sta potem Katkova „Golos“ in „Ruski kurjer“; tem trojčikom na pomoč je pritekel neki časopis, ki tam nekje daleč od Rusije v podnožji Julijevih planin črpa (zajema) svojo modrost o rusko-poljskih odnosih iz psevdoruskih časopisov. — Slovenci se borite za svoje pravice z nemškutarji. Ruski časopisi včas tudi kaj omenjajo o vaši borbi. Kaj pa bi slovenski čitatelji rekli takemu ruskemu časopisu, kateri bi dokazoval, da mir kalite vi Slovenci ter delate krivico nemškutarjem, in v potrditev svojega mnenja sklicoval bi se na pisarije raznih „Tagblattov“? Prav to recite tistemu, kdor se sklicuje na pisarije „Porêdka“, „Golosa“ in „Ruskega kurjera“ v dokaz, da prav ima markiz Vieljopoljski in da krivičen je Katkov. Bože moj, kedaj bodo umeli slovenski žurnalisti razločevati psevdo-

*) Iz kakošnih „Bausteinov“ pa so naši Deutschkrainerji? Stavec.

rusk časopis od narodnega ruskega časopisa? — Kaj je „Golos“, omenil sem uže večkrat; „kurjerov“ Rusi nimajo, oni imajo „Vestnike“, a „Kurjeri“ so poljski; „Porêdok“ je časopis poljskega profesorja Stasjuleviča, kateremu ga pomaga vredovati poljski advokat, vsemu „svetu“ znani Spasovič, a podlistike mu piše tudi vsemu „svetu“ znani literat (če je feljetonist literat, psevdoliberalc Korš. Da ti trije časopisi ruski jezik zlorabijo za svoje pisarije, to še ni dokaz, da so oni ruski časopisi. Vse drugače so odgovarjali na to vprašanje ruski časopisi, množina malih in vsi veliki, posebno „Mosk. Vedomosti“, „St. Peterburyskija Vedomosti“, „Kijevljanin“, „Novoje Vremê“ in „Rusj“. „Novoje Vremê“ ni pustilo na markizu Vieljopoljskem niti dlake cele. Psevdo-ruski časopisi vidijo vse svoje izveličanje v razkosanji Rusije na „divjo Moskovijo“ (markiz Vieljopoljski jo velikodušno imenuje „Velikoje knjažestvo Moskovskoje“), na nemške pribaltiške provincije, katerim se imajo prinesiti v žrtvo Latonci in Estonci proti njihovi volji, na „carstvo poljskoje“, katero prejme v žrtvo Beloruse, in na Malorusijo, ali, kakor jo nihilisti želé imenovati „Ukrajno“, v kateri se bode uže našel kak nov Mazepa. Ruski časopisi pa želé ohraniti Rusijo celo, kakor v interesih same Rusije, tako v interesih Slavjanstva sploh, Rusijo tako, kakoršna bode sposobna varovati sploh slavjanske interese pred lakomnostjo vragov slavjanstva. Slovenski časopisi naj sodijo o tem sè slovenskega stališča: kaj je Slovence bolj koristno? — razkosana li Rusija ali cela in mogočna? Če vidijo več koristi za-se v razkosani, oslavljeni Rusiji, tedaj naj se sklicujejo v podporo svoje politične modrosti na „Ruski Kurjer“, „Golos“ in „Porêdok“, samo opomniti moram, da ne bilo bi prav trditi, da njihovega mnenja so ruski časopisi, oni morajo tako-le govoriti: „z nami so psevdo-ruski časopisi“, drugače bodo Rusi z ramami migali rekoč: „Kakoj ti dobrij čelovek, drug moj!“

Z Dunaja 12. maja. — Kar sem pred 14 dnevi „Novicam“ pisal o položaji sploh, potrjujejo zdaj naravnost tudi celó leviški časniki. „N. fr. Presse“ od pretekle sobote britko toži, da se je levica državnega zbora poprijela huda obupnost, ker v 2 dolgih letih „železni steni“ desnice nasproti ni mogla čisto nič doseči, ko nečno pa ta članek svojim pristašem celó svetuje, v pasivni politiki posnemati Čehe, ako bi se predlog Zeithamerjev sprejel in tako za vselej to deseglo v kuriji velikih posestnikov na Českem, kar je grof Taaffe za to zasedanje vedel ustavovercem iz roke izviti po poti kompromisa. — Vodje klubov in ministri sklenili so v predvčerajšnjem posvetovanji zborovanje dokončati do 4. junija; ali pa bode mogoče, vsa velika in važna dela do tje dovršiti, se bo še le pokazalo, a to pač kaže se uže zdaj, da se veliko dá prihiteti; — celi kupi pripravljenih govorov, koristnih in praznih, šli bodo pod klop. Obravnati se ima še oderuška postava, in vse druge po gospôski zbornici prenarajene postave, med temi posebno tudi Lienbacherjev šolski nasvêt, nadalje gališka transverzalna železnica, praško vseučilišče, in morebiti prvo branje Zeithamer-ovega nasveta o premembni českega volilnega reda in Hohenwar-ovega predloga gledé razsodbe državne sodnije o gornje-avstrijskih volitvah. — Danes prične se v državnem zboru budgetna obravnava poljedelskega ministerstva, in najdalje v petek pričakuje se, da smo s proračunom gotovi. — Posebnih, ne še razglašanih dogodeb v obravnavah državnega zbora pretekli teden ni bilo, ako se k temu ne prišteva, kako je po Mengerju napadeni Hausner unega zopet neusmiljeno razdejal tako, da mu ni ne dlaka ostala cela. — Zdaj je ura 2¹/₄ popoldne in dokončan je ravno budget poljskega mini-

sterstva, in pričela se je obravnava pravosodnega ministerstva. Ker je videti, da se vsi udje zbornice trudijo skrajšati obravnavo, zato raste nada, da se bo o binkoštib zborovanje nekoliko pretrgalo.

V Gorici, 15. maja. Cesarjevič je poročen. Dvornoljudske, dinastično-državlanske slavnosti so minule; družina avstrijska je storila sladko svojo dolžnost in presvetli oče — cesar se ji je zahvalil, kakor zna le avstrijski cesar zahvaliti se svojim. Kako se je spet sijajno pokazala radodarnost in milost cesarjeva! Ubogi razveseljeni in preskrbljeni, — vjetniki oproščeni — znanstvo pospešeno — zasluge priznane! Nam Slovincem je Njihovo Veličanstvo o priliki cesarjevičeve poroke posebno čast izkazalo, posebno veselje storilo: podelilo je našemu narodnemu očetu-voditelju časten red, po katerem bode dejansko in resnično sprejet v tisto vrsto plemstva, v katero je spadal uže davno po duhu in srcu in po odličnih zaslugah. „Slava“ cesarju! „na mnoga leta“ poslavljenju očetu Bleiweis-u! To je veseli klic Slovencev goriških, ki se z vsem narodom vred čutijo v svojem voditelji počeščene. In to tem bolj, ker je našemu očetu došla ta čast za vlade visokočastitega deželnega predsednika gosp. Winkler-ja. — Kako smo pa mi Goričani obhajali poroko cesarjevičovo? Kar naravnost smem reči, da še nikdar niso bile svečanosti cesarski rodbini na čast po vseh naših krajih tako splošne in prisrčne, ko ta pot. Naše mesto se je še bolj izkazalo, ko l. 1879 (24/4). Razsvečava je bila popolna; hiš z zastavami in preprogami ozališanih velika večina (med zastavami veliko cesarskih); bakljada 9. maja zvečer krasna (okoli 1000 lampionov in voščenih bakelj; med temi 400 veteranskih, 400 Ritterjevih, ostale magistratne); lepa svečanost v Podturnu 8. t. m. — cerkvena in svetna; danes spet enaka na Gradu. Vse šole so imele primerne cerkvene in šolske svečanosti z ogovori. Vojaški častniki so imeli slavnosten obed pri „3 kronah“; strelno društvo je napravilo slavnostno streljanje. Knez-nadškof — lojalnosti stari steber — so s krepkim glasom peli pontifikalno mašo. Glediščna zabava 10. t. m. zvečer je bila dostojna. Z eno besedo živo so se odmevali na italijanski naši meji raznoteri izrazi veselja in dinastičnega čutja iz metropole avstrijske. — Razni udje Ritterjeve rodbine so podarili o priliki cesarjevičeve poroke 2400 gold. za dobrotne namene, grof Nugent sè soprogo pa 600 gold. — Zadnje dni aprila in prve dni maja so bile tukaj preskušnje za učiteljsko sposobnost. Vsi kandidati in kandidatnje so za sposobne spoznani. Eden učiteljev je sprejel spričevalo štev. 2, drugi štev. 3; izmed 4 učiteljic ima ena sprič. št. 1, druge 3 štev. 2. Žalostno je pa, da se je to uže v drugo primerilo, da je bila komisija prisiljena, dvema prekušencema odreči spričevalo sposobnosti za verski uk. Naj bi gg. kandidatje v prihodnje ne hodili nepripravljeni k preskušnji. — G. Anton Mahnič, prof. bogoslovski in prefekt v Andrejišči, je 14. t. m. na dunajskem vseučilišči dosegel doktorstvo bogoslovsko. — Od 9. do 13. t. m. smo imeli zimo; par dni ostro burjo; na Mrzovcu je šel sneg.

Iz Vipave 16. maja. (Slavnost cesarjevičeve poroke), katero je ves vipavski okraj predvčeranjem zvečer in pa včeraj pri najugodnejšem vremenu praznoval, se je izvršila tako sijajno, da je presegla vse pričakovanje. Glavni faktor sijajnosti bila je pa navzočnost visokočastitega c. k. deželnega predsednika, gospoda Winkler-ja, kateri se je dné 14. popoldan, spremljan po gosp. okrajnem glavarju postonjskem in logaškem in gosp. deželnem gojzdnem inšpektorju Goll-u, čez Hrušico v Vipavo pripeljal. Vso slavnost na drobno popisati ni nikakor moj namen; v naglici hočem le njene glavne momente navesti. Na Vrhpolji pričakovali so ga vsi vipavski

županje. V Vipavski trg, kateri je bil sè zastavami, zelenjem i. t. d., tako krasno okinčan, kakor za mojega spomina še nikdar tako, došel je gosp. deželni predsednik malo pred tretjo uro popoldne, kjer se je najprej v cerkev, potem v čitalnico podal. Stanoval je v gradu gosp. grofa K. Lanthieri-a. Kmalu po 4. uri obiskal je gospoda dekana Grabrijana, in ob 5. uri deželno vino- in sadjerejsko šolo na Slapu, kjer se je do večera mudil. Pri odhodu iz Slapa izjavil je vodstvu šole svojo popolno zadovoljnost in pohvalo. Zvečer je bil vipavski trg jako krasno razsvitljen, po hribih okrog in okrog doline goreli so kresi in pokali možnarji. Gosp. deželni predsednik si je razsvitljavo pred serenado — cele vojaške godbe regimenta Hess-a — in pa lampionado ogledal. Pred gradom se je godba vstavila, ter par komadov igrala, med tem, ko je občinstvo na balkonu stoječega gosp. deželnega predsednika z gromovitimi živio-klici pozdravljalo. Včeraj zjutraj podal se je gosp. deželni predsednik uže zgodaj v bližnji Log, kjer si je cerkev Matere Božje, posebno pa njeni krasni novi zvonik ogledal. Povrnivši se v Vipavo podal se je v cerkev k svečanostni sv. maši, po maši sprejemal je v svojem stanovanju poklone uradnikov, učiteljev, čitalničnega odbora i. t. d. Točno o poludne pričel se je banket na vrtu gostilnice Dolenčeve. Udeležilo se je banketa okolo 50 oseb, med temi skoro vsa vipavska inteligenca, vsi županje. Med banketom svirala je godba. Prvo napitnico napil je trški župan gosp. Karol Dolenc, na cesarjeviča Rudolfa in njegovo zaročnico princesinjo Štefanijo, — drugo gosp. deželni predsednik na vso presvitlo cesarsko hišo, — tretjo gosp. okrajni glavar Globočnik gospodu deželnemu predsedniku, — četrto zopet gosp. okrajni glavar Globočnik navzočim županom, — peto v imenu vseh županov vodja vinorejske šole Rihard Dolenc gosp. okrajnemu glavarju Globočniku. Vse napitnice glasile so se slovensko, in posebno ginljivo in pomenljivo ona gosp. deželnega predsednika in pa gosp. okrajnega glavarja. — Po banketu podal se je gosp. deželni predsednik na bližnjo Zemono k ljudski veselici. Za njim šlo je pod šest zastavami mnogo pevcev raznih srenj, in na tisoče in tisoče ljudstva, spremljanega z godbo. Ob polu peti uri popoldne zapustil je gosp. deželni predsednik Zemono, ob peti pa tudi Vipavo, od kodar se je v Sežano odpeljal. Ljudstvo je gosp. deželnega predsednika povsod z največo navdušenostjo pozdravljalo, živio-klicev ni bilo ni konca ni kraja. Ljudska veselica pa trajala je do belega dne v najlepšem redu. Hvala za izvrstno priredbo vsega gre v prvi vrsti Vipavskemu županu gosp. Karolu Dolencu.

Prem 12. maja. — Tudi tukaj smo se prizadejali po svojih revnih močeh poroko presvitlega cesarjeviča slovesno obhajati. Na predvečer (dne 9. maja) o mraku zapalil se je na hribu sv. Katarine kres, kjer se je bila zbrala tu didomača godba in od kodar se pozneje podala v Premsko vas, katero vso obhodi in med obhodom svira „cesarsko pesem“ med slava- in živio-klici ljudske množice. Poštna hiša, farovž in šola bile so v pozno noč lepo razsvitljene. Drugi dan, 10. maja ob 8. uri zjutraj služila se je slovesna sv. maša, med mašo peli ste se med drugimi tudi pesmi: „V spomin poroke“ in „cesarska himna“; dalje gromeli so možnarji, da se je hrib stresal, kar je slovesnost prav dobro povelicevalo. — Šolska mladina se je zbrala ta dan ob pol 8. uri v šoli in je potem šla v lepem in dolgem sprevodu v cerkev k sv. maši. Po dokončani božji službi podala se je zopet v šolsko sobo nazaj, kjer se jej pomen slavnega dneva v živih barvah ilustrira tako, da so bile oči ginjaenih malih prave ljubezni vse solzne. Razdelila se je med mladino tudi temu dnevnu posvečena knjižica: „Cesarjevič Rudolf, naslednik avstrijski,“ katero pre-

skrbel je v ta namen nek neimenovan blagi dobrotnik. Hvala mu srčna! Slednjič zapojete se še prav navdušeno pesmi: „V spomin poroke“ in pa „cesarska himna“. — Tako smo tudi Premci po svojih siromašnih in ubogih, a poštenih svojih močeh malo trohico v proslavo zgodovinskega dneva mogočne Avstrije doprinesli.

M. Rant.

Iz Železnikov 10. maja. J. L. — Kako je tudi naš od visocih gorá obdani trg slavil veselo dogodbo poroke Nj. cesarske visokosti svetlega cesarjeviča Rudolfa, naj ostane v „Novicah“ zapisano s sledečimi vrsticami: Sinoči kot na predvečer slovesnega dneva proti 8. uri se hkrati in vzajemno oglasita dva mogočna glasova: veliki zvon v stolpu farne cerkve in pa gromoviti strel na bližnji višini kot oznanjevalca za vso Avstrijo znamenitega dneva in dogodka. V tem trenutku se zabliskeš po oknih na stotero lučic. Čast bodi stanovnikom našim, da do malega je storil vsak, kar so zamogle njegove moči. Gledé razsvitljave so se odlikovale v srednjih Železnikih: Stolp farne cerkve, katerega line so migljale v lučicah, in ki je vrh tega bil ozališan z veliko belgiško in dvema papeževima zastavama; — hiša c. kr. pošte, katere zgornja okna so krasili peteri lepi transparenti (cesarjevič Rudolf, princesinja Štefanija, veličanstvi cesar Franc Jožef in cesarica Elizabeta; ter cesarski grb); s podstrešja vihrala je velikanska cesarska zastava. — Tudi naša šola ni zaostala; na srednjih dveh oknih njene učne sobe sta bila videti v transparentu: cesarjevič nastolnik Rudolf in princesinja Štefanija; na krajnih dveh oknih pa veliki črki R in S. Iz podstrešne line razvito je bilo v lepi simetriji petero velikih zastav: v sredi belgijska; nji na straneh cesarski, ob krajih pa narodski. V spodnjih Železnikih so bile prav lepo razsvitljene: hiša g. županova, žandarmerijska vojašnica in neko Marijino znamenje (mala kapelica); v zgornjih Železnikih pa je bil najlepši videti trg „pod spodnjo lipo“, kjer je stal ponosen mlaj, in so zlasti hiše Jož. K., Jak. K. in U. J. bliščeale v obilnosti lučic. — Danes zjutraj ob 9. uri oglasila sta se zopet hkrati: veliki zvon farne cerkve in gromoviti strel, napovedovaje po krajni navadi na 10. uro slovesno sv. mašo. Proti 10. uri podali so se v cerkev: g. župan z vsem občinskim odborom; osobje c. k. pošte; g. žandarji; šolska mladina s svojo zastavo ter velika množica ljudstva. Ob 10. uri pričela se je slovesna sv. maša z azistenco. Konec sv. maše se je po odpeti zahvalnici: „Te Deum“ zapel še nasledni dostavek k avstrijsko-cesarski himni:

„Oče Večni! na višavi	Ti osrči, blagoslovi
Milo zdaj oglej se nas;	Rudolfa, Štefanijo!
K Tebi kličemo v nižavi,	Zakon Njuni blagoslovi!
Slušaj naših prošinj glas:	Blagoslovi Avstrijo!“

Po skončani sv. maši je občinski odbor spremil g. župana na dom; šolska mladina pa se je podala s svojo zastavo najprej v šolo, od tam pa na primerne prostora kraj, kjer je po oskrbi krajnega šolskega sveta vsajena stala mlada lipa. Med okinčanjem lipe z dvema cesarskima in dvema belgijskima zastavicama se je pripel na dva ob straneh postavljena mlajčka napis v slovensko-narodnih barvah: „Cesarjevič Rudolfova lipa“, kar je ob enem glasno oklicala tudi nazoča šolska mladina. Zdajci se je zapela v ta namen sestavljena pesmica. Petju sledeči trikratni slavoklic na vso presvitlo cesarsko dinastijo bil je pozdravljen raz bližne višave z mogočnim strelom. — Šolska mladina podala se je zdaj nazaj v šolo, bila ondi obdarovana deloma s knjižicami: „Cesarjevič Rudolf, nastolnik avstrijski“, deloma pa z pisnimi tekami. Prazen ni noben otrok zapustil šole. — K sklepu pa rečemo: Bog naj milostno

vslíši vse molitve in voščila, ki so odmevala danes iz src vseh avstrijskih ljudstev v blagor preslavne Habsburške rodbine! Fiat!

Iz Ljubljane. — Najmilostljiveje zahvalno pismo Nj. veličanstva presvitlega cesarja, ki v novičarji z Dunaja stoji v prvi vrsti tiskano, je naš gosp. deželni predsednik v velikih plakatih razglasiti dal po vsej deželi s sledečimi besedami:

„Po naročilu gospoda ministra predsednika premisljivo priznavanje Njegovega ces. in kralj. apostolskega Veličanstva tako iz jedne misli in jednega srca in na tako veličasten način izraženih čutov neomahljive zvestobe in udanosti vsega prebivalstva dežele kranjske do Najvišje cesarske hiše dajem na splošno osrečujoče znanje.

V Ljubljani 12. maja 1881.

C. kr. deželni predsednik:

Andrej Winkler s/r.“

— Velečastiti gospod deželni predsednik je pretekli četrtek s preprijaznim dopisom izročil dr. Jan. Bleiweisu red železne krone, ki mu ga je, kakor naši bralci že vedó, podelil presvitli cesar. — O tem odlikovanju prišli so mu poleg mnogih prijateljev na dom čestitat gospodje odborniki „katoliškega društva“, Matice literarne, Matice glasbene, čitalnice, Sokola, dramatičnega društva, zastopniki národne tiskarne in pa gosp. učitelji mestnih ljudskih šol, Sokol pa in pevski zbor čitalničin, spremljana od mnogih meščanov z bakljado in zastavami čitalnice Šišenske, Bizaviške in društva kat. rokodelskih pomočnikov in z mestno godbo, napravila sta mu še vrhu tega v soboto zvečer pred stanovanjem prekrasno serenado, katere se je udeležilo nebrojno število meščanov z burnimi živio-klici.

— Iz Št. Jerneja na Dolenjskem in več družih krajev so nam došli obširni popisi svečanosti o poroki presvitlega cesarjeviča, al žal nam je, da nam prostor ni pripustil, vseh natisniti. Naj povemo tedaj le to, da celó vsaka mala vas je, kolikor je le mógla, praznično obhajala veseli dan. Čitalnica Bizoviška se je prav lepo okinčala.

— **Zmagali smo! sijajno zmagali!** — tako je včeraj proti večeru šel glas po mestu. Včeraj namreč je bil zadnji dan za vlogo glasovnic za zbornico kupčijsko in obrtnijsko. Glasovnice se sicer niso še včeraj skrutinirale, vendar je bila zmaga kandidatov národnega volilnega odbora uže gotova: v kupčijskem oddelku za kakih 30, v obrtnijskem pa za 2000 glasov. Le pustite narod naš voliti brez pritiska birokracije, pa nam je vselej zmaga gotova!

— (*Blagoslovljenje temeljnega kamena nove cerkve sv. srca Jezusovega*) vršilo se je preteklo soboto zjutraj ob 8. uri vpričo obilo zbranega ljudstva jako slovesno. Cerkev, ki bo stala za hiralnico in kateri bodo o. o. Lazaristi duhovniki, dobí zato poleg sebe tudi farovž. Uže poprej vloženi kamen je blagoslovil prečastiti knezoškof gosp. dr. Pogačar, ki je v obširnem govoru razložil namen tej novi cerkvi ter med drugim nado izrekel, da se za zidanje potrebni kapital lahko nabere, ako od onih 26.000 udov, ki jih šteje „društvo srca Jezusovega“, vsak v par letih 1 ali 2 gold. daruje. Spomenico, ki se je vložila v temeljni kamen, so podpisali grof Chorinski kot zastopnik vlade, dr. Jan. Bleiweis kot deželnega glavarja namestnik, mestni župan Laschan, inženir Wagner in Faleschini, ki bode cerkev zidal.

— (*Matica*) je iz Prage prejela uže lepo vezanih 3000 odtisov šolske knjige „Prirodopis živalstva s 522 podobami“, po 15. nemškem Pokornovem povsem predelano tretje izdanje, poslovenil prof. Erjavec.

Odbor bode kmalu določil, po čim se bode prodajala ta odlična knjiga.

— (*Milodarne javne tombole*) na narodnem trgu v nedeljo popoldne udeležilo se je okoli 3000 ljudi. Čisti dohodek, ki nam še ni znan, se delita „prvo občno bolniško podporno društvo“ in pa „otroška bolnišnica“.

— Gosp. Jan. Košir, bivši c. k. okrajni sodnik v Trebnjem, je prestopivši v pokojni stan prejel naslov c. k. deželnega sodniškega svetnika. Iz srca čestitamo vrlemu rodoljubu k temu odlikovanju.

— Gosp. prof. Marna je žalost zadela, da mu je njegova ljubljena mati umrla. Danes popoldne je njen pogreb.

— Za napravo vrednega spomina ranjcemu gosp. Josipu Jurčiču ustanovil se je po naznanilu v „Sl. Nar.“ poseben odbor, kateremu na čelu stoji gospod dr. Zarnik. Doneske za grobni spominek na pokopališči ljubljanskem in za spominsko ploščo nabira gosp. dr. Stare, adjunkt c. k. finančne prokurature.

— (*Odbor družbe kmetijske*) je po soglasnem sklepu v seji 8. dne t. m. poslal vredništvu „Laib. Wochenbl.“ pismo, v katerem zahteva, da prekliče ogromne laži o ljublj. podkovski šoli v 37. listu; če ne, dobí tožbo.

— „Deutschkrajnerjem“ je „Laib. Zeit.“ v listu 108. prav dobro levite brala tako-le: Casnik „Neu Fr. Presse“ o priliki odhoda bivšega deželnega glavarja viteza Kalteneggerja zopet poje staro pesem, da slovenščina jamo koplje nemščini na Kranjskem. Mi „N. Fr. Pressi“ in njenim enako mislečim dušicam le to rečemo, da je tožba o poslovenjevanji dežele kranjske malo prepozná. To, kako dolgo slovenski narod biva na Kranjskem, razsoditi prepuščamo strokovnjakom, al to pa vemo tudi brez njih, da je uže precéj stoletij preteklo, kar Slovenci zemljo kranjsko obdelujejo in se slovenski jezik sliši na hribih in dolinah dežele kranjske. Poleg tega smo tudi toliko statistike se naučili, da vemo da dandanes prebivalci dežele kranjske so razen prav male množice — vsi slovenskega rodú. Po takem, gospôda, ne more biti govora o tem, da bi se kranjska dežela še le poslovenila. S to ženijalno mislijo pridete tedaj, kakor rečeno, malo prepozno, kajti to, kar je, ni treba, da bi se še le naredilo. Nasproti temu vas pa moremo zagotoviti, da tistim, ki bi skušali iz kranjske dežele kaj družega narediti, kakor to, kar je, bodo te poskušnje spodlete ravno tako, kakor jim je spodletelo uže marsikaj družega. Dalje vas pa moremo tudi zagotoviti, da nihče ne misli, Nemcem na Kranjskem kaj žalega storiti ali iz njih Slovence stvariti. Sicer pa tudi vemo, gospôda, da nam to verjamete in da se le nalašč neverne Tomaže hlinite, da morete včasih deželnemu predsedniku kako brco dati. Mi vam privoščimo to veselje, in se tolažimo s tem, da v tem slučaju strela strelca samega zadene, kajti, gospôda, nihče — zapomnite si dobro to — vam vaših brklarij, da je nemštvo na Kranjskem v nevarnosti, ne verjame, če tudi to v glasovitih listih „N. fr. Presse“ zapisano stoji. Tudi se prav mirno tolažimo z mislijo, da vprašanje, ali so Kranjci Slovenci ali Nemci, stoji še le v drugi vrsti, glavna stvar je ta, da so dobri Avstrijani. In da je to tako, o tem smo vsi „edinih misli, in to zadostuje — vsaj nam“.

— (*Prošnja do sl. deželnega odbora.*) Predzadnje „Novice“ so sporočile, da je sl. hranilnica kranjska sklenila v spomin cesarjevičeve poroke darovati deželi 100.000 gold. za zidanje novega muzeja, kateri bode do leta 1890 gotov. Hvala Bogú! sem vskliknil, prebravši te vrstice, kajti kdor je bil enkrat v sedanjem muzeju, moral je sprevideti, da tu ni prostora za muzej, posebno kar se tiče spodnjega oddelka, in da je tu vse

natlačeno in neprimerno razvrsteno, čemur je krivo pri-manjkanje prostora. Tudi je še mnogo reči, katere se iz istega vzroka ne morejo v muzeji razpostaviti in tako ostanejo občinstvu nepristopne. Vse to bode v novem muzeji drugače, ker bode dovolj prostora. — Pri tej priliki ne morem si kaj, da ne bi omenil novčene zbirke rajncega župnika in slovenskega literata Parapata. Koliko se je on bavil na literarnem polji, je v obče znano, a da je bil i marljiv starinoslovec, tega morda ne vé vsak. Njegova krasna numizmatična zbirka obsega okoli 312 denarjev in spomenic vseh papežev od 16 veka do današnjega dne, veliko denarjev različnih škofov, mnogo novcev oglejskih, tirolskih, beneških, več denarjev, katere je naredil naš rojak medaljer Šega, in redko spomenico kranjskih stanov l. 1790 in še mnogo drugih, med kojimi je izdal samo za papeške nad 1100 gold., kakor sem izračunal iz njegovega zapisnika. To zbirko ima sedaj v posesti rajncega mati gosp. Parapatova. Ker bi pa ona rada zbirko prodala in sicer tako, da bi ne šla iz dežele, marveč v njej ostala, za to opozorujem sl. deželni odbor, kateri ima tudi čuvati nad tem, da se starine iz domačije ne izvažajo, marveč ostanejo v deželi, naj kupi dragoceno zbirko za deželni muzej, da ostane v deželi in ne gre na tuje. Gospá Parapatova je voljna prodati vso zbirko za 1100 gold., kolikor jo je cenil gosp. državni poslanec Windischgrätz, da si je še več vredna. Zbirka pa bode krasila novi muzej.

Javna zahvala.

Kakor leta 1879. o mojem 70. rojstnem godu tako mi je o priliki, ko mi je naš presvitli Cesar in Gospod podeliti blagovolil viteški red železne krone tretje vrste, došlo uni in ta teden ustmeno in pismeno, od blizu in daleč, od posameznih prijateljev in mnogih društev in občin toliko dokazov ljubezni in naklonjenosti, da mi ni mogoče kar hitro, kakor je dostojno in moje srce želi, vsacemu izreči dolžno zahvalo.

Zato sem primoran obrniti se na pot javnosti in svojim prijateljem, vsem skupaj in vsacemu posebej, po tej poti objaviti svojo najtoplejšo zahvalo za toliko mila mi čestitanja z radostnim priznanjem, da milostljivo odlikovanje Cesarjevo sega veliko dalje nego na samo mojo osobo, marveč da se po njem počesčen čuti ves narod slovenski, s katerim skupno po zgledu Najvišjega cesarjevega gêsla: „viribus unitis“ z združeno močjo delujemo Slovenci kot neomahljivo zvesti Avstrijani in pošteni sinovi matere Slovenije. Zato, ponavlja je prisrčno zahvalo za tako ljubeznjive čestitke vsem svojim prijateljem, ž njimi vred navdušeno kličem: *Slava Njegovemu Veličanstvu presvitlemu cesarju Franc Josipu I.!* Bog ga z vso Njegovo presvitlo rodovino mnogaja leta živi srečnega!

V Ljubljani 17. maja 1881.

Dr. Jan. Bleiweis.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Njegovo ces. in kr. apostolsko Veličanstvo je gospodu ministru predsedniku blagovolilo poslati sledeče Najvišje svojeručno pismo:

„Ljubi grof Taaffe! Veselje, katero je Moje očetovsko srcé v teh dnevih napolnjevalo, občutil sem v dvojni meri po mogočem vtisu splošnega srčnega sočutja, s katerim je skupna vélika družina Moje države narodov ženitev cesarjeviča, ljubega sina Mojega, z Menoj slavila. Globoko ginen od navdušene radosti, katera je Mene, cesarjeviča in cesaričinja na Dunaji obsipala, in preveselo prevzet od brezštevilnih čestitanj, katera so iz vseh dežel in vseh krogov prebivalstva došla ustno, pismeno in telegrafično, izrekam s tem v Svojem in v novoporočenih imenu za vse te ginljive dokaze ljubezni in zvestobe, za to iz srca izvirajočo in v srce sezajočo verno udanost, za sijajne slavnostne naprave, za mnogoštevilne dobrodelne čine in vseh vrst ustanove, za globokočutna častna darila, za vse in vsako vsem skupaj in vsakemu posebej Svojo presrčno zahvalo. Zaklad ljubezni in zvestobe, ki se je Našima otrokoma v teh dnevih pokazal in katerega se bodeta za vso bodočnost ohraniti trudila, je Meni in Moji hiši srečo oznanujoče znamenje ravno sedaj sklenjeni zakonski zvezi, za katero Jaz s Svojimi narodi prosim nebeškega blagoslova.

Naročujé Vam, to splošno dati na znanje, želim, da se Moja cesarska zahvala čuje do najubožnejše kočé in do skrajnih méj Moje države, ker se Mi je od vseh strani v najrazličnejših jezikih in oblikah javil ljubezni jednaki čut, kakoršen se je v krasnem vedenji prebivalstva Dunajskega pokazal na tako nepozabljivo lep način.“

Na Dunaji 12. maja 1881.

Franc Jožef s/r.

V tem prisrčnem cesarjevem pismu se pač bolj glasi očetova, ko cesarjeva zahvala; tako more govoriti le vladar, ki je ves navdan ljubezni do svojih narodov, pa ga ljubijo tudi narodi njegovi. Al ne samo z besedo je cesar razodeval veselje svoje o poroki cesarjeviča Rudolfa, ampak tudi z blagim dejanjem kazal je to. Tako je iz lastne svoje blagajnice ustanovil 22 štípendij po 300 gold. v zlatu za dijake na vseučiliščih, na tehniških šolah, na višji dunajski kmetijski šoli in na akademiji za umetnosti, — poleg teh 22 štípendij tudi 10 za zavode, v katerih se izrejajo hčere oficirjev.

Rusko. Iz Petrograda. — Cesarski ukaz namesto grofa Loris Melikova imenuje grofa Ignatieva za ministra notranjih oprav.

Telegram „Novicam“.

Dunaj 18. maja.

Nadejati se je, da je jutri ves državni proračun rešen. Slovenski poslanci radostni čestitamo narodnim volivcem, da so zmagali pri volitvah v zbornico kupčijsko in obrtnijsko. Živili!

Listnica vredništva. Gosp. A. Sk. na D: Prav tako! Radi pomagamo.